

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

8^e Jaargang

AMSTERDAM

G. THEOD. BOM EN ZOON

1900

**Beschrijving der Nederlandsche of op Nederland
en Nederlanders betrekking hebbende Pen-
ningen, geslagen na November 1863**

(Vervolg op het werk van mr. JACOB DIRKS)

DOOR

W. K. F. ZWIERZINA

(Vervolg.)

95. 1867. 29 Juni.

Kanonisatie der Martelaren van Gorkum.

Vz. Het linksgewende borstbeeld van Paus
PIUS IX.

Omschrift: PIO IX PONT. MAX.

Kz. De H. LEONARDUS VAN VECHTEL, pastoor
van Gorkum met zijn kapelaan den H. NICOLAUS
VAN POPPEL en de H. NICOLAUS PIECK, guar-
diaan der Franciskanen of Minderbroeders,
omgeven door de andere martelaren.

Daarboven op één wolk twee geknieelde
engelen met palmtakken in de handen.

Opschrift: MARTYRES GORCUMIENSES.

Koper verguld en verzilverd, ovaal met oog
en ring, 22 bij 19 m M. Verz Z.

Na de inneming van Gorkum door MARINUS BRANT op 26 Juni
1572, werd den volgenden dag het door CASPER TORCK verdedigde

kasteel na een korte belegering genomen en werden de daarheen gevluchte R. K. geestelijken gevangen gehouden. In den nacht van 5 op 6 Juli 1572 naar den Briel overgebracht, werden 19 hunner op bevel van WILLEM VAN DER MARCK graaf VAN LUMEIJ in den nacht van 8 op 9 Juli d. a. v. ondanks de door Prins WILLEM VAN ORANJE afgegeven sauvegarde nabij het verwoeste Augustijnerklooster St. Elisabeth Te Rugge opgehangen. Het waren behalve de bovengenoemden: HIERONYMUS VAN WEERT, vikaris der minderbroeders, NICASIVS VAN HEEZE, GODEFRIDUS VAN MERVEL, GODEFRIDUS VAN DUINEN, JOANNES VAN OISTERWIJK, rektor der Augustinessen, JOANNES, pastoor van Hoornaar, THEODORUS VAN EMDEN, rektor der Franciskanessen, WILHADUS VAN DENEMARKEN, ANTONIUS VAN WEERT, ANTONIUS VAN HOORNAAR, FRANCISCUS VAN ROIJ, ANDREAS WOUTERS, pastoor van Heinoort, ADRIANUS VAN HILVARENBEEK, waarnemend pastoor te Monster, JACOBUS LACOBS, kapelaan aldaar, PETRUS VAN ASCHE en CORNELIVS VAN WIJK.

Den 29 Juni 1867, op het 18e eeuwfeest van PETRUS en PAULUS, werden voornoemde 19 geestelijken door Paus PIUS IX op de lijst der Heiligen ingeschreven, nadat zij reeds bij dekreet van Paus CLEMENS X d.d. 24 November 1675 onder de Gelukzaligen waren opgenomen. Naar de martelplaats worden bedevaarten gehouden, aan het water uit den z.g. Heiligen Put, (de vroegere vischvijver van het klooster, waarin de in 1615 opgegraven beenderen der martelaren gereinigd werden), wordt heilkracht toegekend.

96. 1867. 7 Juli.

Presentiepenning van de Société Royale de Numismatique de Belgique met borstbeeld van HUBERTUS GOLTZIUS.

Vz. = n°. 54.

Kz. Omschrift: ❀❀❀ SOCIÉTÉ ROYALE DE NUMISMATIQUE DE BELGIQUE

In het veld in een parelcirkel:

ASSEMBLÉE
GÉNÉRALE ANNUELLE
DU 7 JUILLET

1867

À
BRUXELLES

Brons, 33 m.M. Mededeeling van den Heer
ALPH. DE WITTE.

97. 1867. 9—10 Juli.

Aanvang der werken voor den spoorweg en
het kanaal op het eiland Walcheren.

Vz. Een in evenwicht hangende balans, waarop
twee gewichten en een zak geplaatst zijn, om-
geven door de wapens van Zeeland, Walche-
ren en Middelburg, daaronder een tafel met
gewichten.

Omschrift: J. SNIJDERS WAAGMEESTER
C. SNIJDERS ADS^t WAAGMEESTER MID-
DELBURG.

Kz. In het veld:

J. HUISOON
J. TOESBURG
P. J. KONINGS
A. C. CASTELIJN
C. GROOTJANS
J. F. M. BOOGAARS }
J. A. GROOTJANS } ADS^t
Gemeente
Waagwerkers
18⁹⁻¹⁰_{Julij} 67

Omschrift: AANDENKEN SPOORWEG
EN KANAAL MIDDELBURG.

Geel koperen, gegraveerde draagpenning, 47
m.M. Verz. gemeente Middelburg.

98. Als voren.

Vz. Een kraan, omgeven door de wapens van Middelburg, Zeeland en Walcheren.

Omschrift: J. SNIJDERS KRAANMEESTER
C. SNIJDERS ADS^r KRAANMEESTER MID-
DELBURG.

Kz. In het veld:

J. ISRAEL

M. RIEKSE

H. KOPPELLE

A · M · THOMASSEN ad

Gemeente

Kraanwerkers

18⁹⁻¹⁰
Julij 67

Omschrift: AANDENKEN SPOORWEG EN
KANAAL MIDDELBURG

Geel koperen, gegraveerde draagpenning, 48
m.M. Verz. Gemeente Middelburg.

Deze beide penningen werden door de beambten van de Waag en den Kraan gedragen bij den allegorischen optocht op den 9^{en} Juli, ter viering van den aanvang der spoorweg- en kanaalwerken op het eiland Walcheren, te Middelburg gehouden.

Die der Waagbeambten is een vrije navolging van den gildepennning der Balanskinderen (zie DIRKS. *Gildepenningen*, pl. LXI, n°. 1.)

Deze optocht was een der eersten in Nederland en bestond uit niet minder dan 10 zegewagens, waarvan die, welke de Koophandel voorstelde, door bovengenoemde beambten onder hun eigen banier begeleid werd, terwijl zij zelf de vervaardiging dezer penningen bekostigden.

Met de regeling van den optocht had zich de Vereeniging „Uit het volk, voor het volk” belast.

99. 1867. 2--5 Augustus.

8^e Nederlandsch Nationaal Zangersfeest
te Dordrecht.

Eenzijdig door een koningskroon gedekt draag-
teeken, waarop tusschen het jaartal 18 — 67,
eene lier, waaraan rechts het wapen van Dor-
drecht, links een ovaal schild hangt, waarop:

8ste

N. N.

Zangers

feest.

Tin. 32 m.M. (met de kroon 47 m.M.) met
oog en ring. Verz. Z. Zie de aanteekening
bij n°. 64.

100. 1867. 13 Augustus.

Prijspenning der societeit „Harmonie” te
Rotterdam.

Vz. Een lier omgeven door twee saamge-
bonden lauwertakken.

Kz. Opschrift: **Societeit**

H A R M O N I E

ROTTERDAM

13 Aug^s 1867

Zilver, met oog en ring, 38 m.M. Kon. Kab.

101. 1867. 19 Oktober.

Standbeeld voor VONDEL onthuld

Vz Naar rechts gewend gelauwerd borstbeeld van VONDEL.

Omschrift: JOOST VAN DEN VONDEL
GEB. TE KEULEN 17 NOV. 1587. OVERL
TE AMSTERDAM 5 FEB 1679.

Onder staat: J. P. VAN DER KELLEN F.

Kz Het standbeeld in het Vondelpark te Amsterdam, zonder het voetstuk.

Omschrift: VAN NEERLANDS DICHTEREN DE VADER EN DE VORST.

Onder staat: ONTHULD

TE AMSTERDAM 18 OCTOBER 1867

Zilver en brons, 58 m.M. Verz. Z.

102. Als voren

Vz. Naar rechts gewend borstbeeld van VONDEL, op gevorderden leeftijd, het hoofd met een kapje bedekt.

Omschrift: JUSTUS VONDELIUS.

Onder staat: M C. DE VRIES JR. F.

Kz. De dichtkunst, voorgesteld als eene gelauwerde vrouw, in een met sterren bezaaid gewaad, rustend met den rechtervoet op een altaar, waartegen een lier rust en waarop een boekrol ligt, wijst met de linkerhand op het opschrift van dit altaar luidende. SCRIPSI AETERNITATI, terwijl zij met de rechterhand een

lauwerkrans uitgestrekt houdt naar het links op den achtergrond zich vertoonend standbeeld van Vondel, waartegen rusten de wapens van Amsterdam, (in het midden), Keulen (rechts) en Antwerpen (links.)

Achter de vrouw een zwenmende zwaan, toespeling op 's dichters toenaam: de Agrippijnsche zwaan.

Omschrift: BATAVE A DECUS ET LAUS PRIMA CAMOENAE.

In de afsnede: NAT. COL. AGRIPP.

XVII NOV. MDLXXXVII.

DEN. AMSTELLOD.

V FEBR. MDCLXXIX.

Ter zijde: M. C. D. V. J^R. INV. ET F.

Zilver en brons, 63 m.M. Verz. Z.

JOOST VAN DEN VONDEL, wiens vader van Antwerpen afkomstig was, doch voor de vervolgingen der roomsch katholieken naar Keulen was gevlucht, zag aldaar 17 November 1587 het levenslicht. Hij kwam als knaap reeds naar Amsterdam, waar hij huwde met MAAIKEN DE WOLF, die den kousenwinkel zijns vaders voor hem dreef, terwijl VONDEL zelf zich uitsluitend aan de dichtkunst wijdde; later was hij een tijd lang suppoost aan de bank van leening en overleed er 5 Februari 1679. Door zijn verheven echt poetische denkbeelden en zijn meesterschap over onze taal, verdient hij terecht den naam van vorst onzer nederlandsche dichters.

Zijn meest bekende werk is zeker de bij gelegenheid der inwijding van COSNER'S Akademie te Amsterdam op 5 Januari 1638 voor het eerst opgevoerde en daarvoor speciaal vervaardigde „Gijsbrecht van Amstel", die nog steeds omstreeks Nieuwjaar wordt opgevoerd, (gewoonlijk gevolgd door een klucht, „de Bruiloft van Kloris en Roosje," waarin een nieuwwaarswensh en komische kritiek op het beleid van lands- en stadsregeering in het afgelopen jaar wordt ingelascht.)

In 1879 werd het tweede eeuwfeest van Vondels's dood te Amster-

dam, in 1887 het derde eeuwfeest zijner geboorte te Antwerpen gevierd. (zie n°. 779.)

De viering in 1879 te Amsterdam bestond in het hechten van een fraaien krans aan zijn standbeeld, (ter voldoening aan het besluit van het 16^e Taal- en Letterkundig Kongres voor Noord- en Zuid-Nederland) en huldebetooging, in eene opvoering van zijn: „Leeuwendalers” in den stads-schouwburg en een Vondeltentoonstelling in Arti (5 Februari - 9 Maart 1879.)

103. 1867. 24 Oktober.

Eeuwfeest der maatschappij tot redding
van drenkelingen te Amsterdam.

De prijspenning van HOLTZHEY beschreven en
afgebeeld bij VAN LOON. Vervolg 5°. stuk n°. 399, binnen den krans op de Kz. gegraveerd:

VICESIMO
LUSTRO
CONDITO.
CICIDCCCCLXVII.

Goud, 35 m.M. Kon. Kab.

Zie voor bijzonderheden omtrent dezen penning de aangehaalde plaats in het vervolg op VAN LOON.

104. 1867.

Kongregatie van de Onbevleete Ontvangenis
te Leiden opgericht.

Vz. Maria staande op den werelddol, een
slang onder de voeten, terzijde: W. & Z.

Omschrift: * CONGREGATIE *

VAN DE ONBEVLEKTE ONTVANGENIS DER
MAAGD MARIA

Kz. Borstbeeld van een priester met aureool en palmtak, ter zijde: W. & Z., omschrift:

ONDER BESCHERMING VAN DEN H. LEONARDUS
VECHEL.

* OPGERICHT TE LEIDEN 1867 *

Kompositie, ovaal met oog en ring, 30 bij 35 m.M. Verz. HERMAN V. RIJCKEVORSEL.

Vervaardigd door W. PAUWELS & ZOON te 's Gravenhage.

105. 1867.

J. P. M. MENGER ter eere van zijn vader

JOHAN PHILIP MENGER te Utrecht.

Eenzijdig.

Linksgewend borstbeeld in werkkieel, daaronder: J. P. M. MENGER F., 54 m.M.

Beschreven naar den stempel aanwezig aan 's Rijks munt. *Cat. Stempels.* n°. 273.

JOHAN PHILIP MENGER werd geboren te Utrecht 14 December 1818 en ontving reeds op jeugdigen leeftijd onderwijs van den stempelsnijder aan 's Rijks munt DAVID VAN DER KELLEN. In 1838 ging hij op 's Rijks kosten zich aan de Kon. Akademie van beeldende kunsten onder LOUIS ROJER verder bekwamen en werd in 1845 als hulpstempelsnijder aan 's Rijks munt aangesteld, waar hij achtereenvolgens opklom tot 2de en 1ste stempelsnijder, tot hij in 1891, na 48 jarige werkzaamheid, zijn eervol ontslag nam en zich om gezondheidsredenen te Asten vestigde, waar hij den 20 September 1895 overleed.

106. 1867.

Prijspenning der Tuinbouwmaatschappij

LINNAEUS te Watergraafsmeer.

Vz. Schild met de letter L, rustende op

door bloemen en planten omgeven hark, zeis, spade en sikkel. Rechts ter zijde: J. ELION. F.

Omschrift: * KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE
TUINBOUW-MAATSCHAPPIJ LINNAEUS.

Kz. Glad.

Brons, 40 m.M., Verz. Z.

Deze maatschappij is opgericht in 1867 en had een tuinbouwschool te Watergraafsmeer, geopend 23 Maart 1868, welke een rijks-subsidie van f 3000.—, benevens f 2000.— van de provincie genoot.

Den 3^{en} Augustus 1894 is ze opgeheven.

CAROLUS LINNAEUS werd geboren 23 Mei 1707 te Råshult bij Suderhof als zoon van den predikant NIELS LINNAEUS. Hij werd leerling van den beroemden zweedschen kruidkundige prof. CELSIUS te Upsala en maakte zich hoogst verdienstelijk door invoering van de nomenklatuur der planten. Hij bezocht ook ons vaderland (Leiden en Amsterdam) en overleed 10 Januari 1778. De 100^e gedenkdag van zijn dood werd, op voorstel van Dr. G. F. WESTERMAN, door de nederlandsche maatschappij voor tuinbouw en plantkunde te Amsterdam herdacht.

(Daar het jaartal van de 1^e uitloving der penningen niet kon worden opgespoord, zijn ze op het stichtingsjaar der vereeniging geplaatst.)

107.

1867.

Erkenning van den Nederlandschen Weerbaarheidsbond door S. DE VRIES, 33 m.M. en 15 m.M. Zie *Cat. SMITS VAN NIEUWERKERK* n°. 3446 en 3447. Te vergeefs herhaalde malen in het *Tijdschrift* ter beschrijving opgevraagd.

108.

1868. 5 Juni.

Op het overlijden van den beeldhouwer
L. ROIJER te Amsterdam.

Vz. Zijn links gewend hoofd, daaronder

I. P. MENGER F.

Omschrift: L. ROIJER STATUARIUS

Kz. Omschrift:

NATUS
MECHLINIAE
X AUGUSTI
MDCCXCIII
DENATUS
AMSTELODAMI
V JUNII
MDCCCLXVIII

Brons, 48 mM. Verz. Rijksmunt

De vele malen bekroonde beeldhouwer LOUIS ROIJER ontving zijn opleiding te Antwerpen, studeerde nog een jaar te Parijs en vestigde zich in 1820 te Amsterdam, vertoefde 1824-1828 in Italië, waarna hij negen jaar te 's-Gravenhage woonde en vervolgens in 1837 directeur der Kon. Akademie te Amsterdam werd, waar hij tot zijn dood bleef wonen. Van de door hem vervaardigde nederlandsche standbeelden vermeld ik die van REMBRANDT te Amsterdam en ERASMUS te Rotterdam, den leeuw voor het monument voor VAN SPEIJK aan den vuurtoren te Egmond aan Zee, het standbeeld van LAURENS JANSZON COSTER te Haarlem, het monument op den Dam te Amsterdam en het gedenkteeken voor SIMON STEIJL te Harlingen.

ROIJER was ridder van den Ned. Leeuw en kommandeur van de Eikenkroon.

Hij vervaardigde het model van de Vz der fraaie munten van koning WILLEM II (zie *Tijdschrift* 1895, blz 7)

109. 1868. 25 Juni.

Bezoek van J. S. STAS, scheikundige, commissaris der munt te Brussel, aan Utrecht.

Vz. In een verdiept veld:

JAN. SERV. STAS
MONETÆ BRUXELLENSI
PRÆFECTO

DIE VII ANTE. KAL. IVLII
 MDCCCLXVIII
 VLTRAIECTINAM VISITANTI
 III. VIRI. A. A. A. F. F.
 HAC DECVS
 DECREVERVNT

Omschrift na het Utrechtsche muntteeken:
 OB. HVMANITATEM. LIBERALITATEM.
 SVIQVE. STVDIVM

Kz. In een verdiept veld, binnen een kabelrand:

QVÆ · NOVIT
 DOCVIT
 SVPERIORA
 PETIT

Omschrift op matten rand: ~~SSSS~~ SERVATI.
 STAS. ET. VSQVE MEMORIA. STABIS

Brons, 54 m.M. Verz. TEYLER.

Tijdschrift: 1895 blz 41, als gesneden door
 D. VAN DER KELLEN.

Het bezoek van STAS en eene met hem gevoerde briefwisseling had tengevolge de invoering van de volumetrische methode bij het gehalteonderzoek van nieuw gemunte specien en eene veranderde essaaikeuze voor dat onderzoek.

110. 1868. 1 Juli.

Ter eere van D. DRONKERS, eerste ontwerper
 van den Zeeuwschen Spoorweg.

Vz. Zijn linksgewend borstbeeld, daaronder:
 J. ELION.

Omschrift: DIRK DRONKERS, DE EER-
 STE ONTWERPER VAN DEN ZEEUW-
 SCHEN SPOORWEG.

Kz. Omschrift: *DE TIJDGENOOT HULDIGT ZIJNE VERDIENSTEN

In het veld:

AANGEBODEN
DOOR
ZEEUWEN
BIJ DE OPENING VAN DEN
EERSTEN SPOORWEG
IN
ZEELAND
JULIJ 1868.

Goud, zilver en brons, 55 m.M. Verz. SNOECK.
Bijdragen, 2^e druk, n°. 529.

Deze penning werd bij de opening van de sekte Bergen-op-Zoom—Goes van den Zeeuwschen Spoorweg, door eene kommissie, bestaande uit de heeren G. J. SPRENGER en M. F. LANTSHEER, aan den heer DRONKERS in goud aangeboden.

111. 1868. 5 Juli.

Presentiepenning van de Société Royale de
Numismatique de Belgique met borst-
beeld van HUBERTUS GOLTZIUS.

Vz. = n°. 54.

Omschrift: * SOCIÉTÉ ROYALE DE NUMISMA-
TIQUE DE BELGIQUE

In het veld binnen een parelcirkel:

5
JUILLET

1868

Bronz, 33 m.M. Mededeeling van den Heer
ALPH. DE WITTE.

112. 1868. 10 Juli.

45-jarig huwelijk van Mr. W. W. BUMA en
M. DE WITH te Leeuwarden.

Vz. Onder een kroon door een lint en bloem-
slinger verbonden, de wapens der geslachten
BUMA en DE WITH.

Daarboven: MDCCCXIII — MDCCCLXVIII en
daaronder: NEC SUPREMA CITIUS

H. O. T. 13.

Kz XLV JARIGE ECHT
VAN

MR. WIARDUS WILLEM BUMA,
RIDDER V. D. NED. LEEUW,
PRESIDENT VAN HET HOF
VAN FRIESLAND,
GEB. 11 OCTOBER 1802;

EN

VROUWE MARIA DE WITH.
GEB. 30 APRIL 1803.
X JULY MDCCCLXVIII.

KEIKES.

Zilver en Brons. 49 m.M. Kon. Kab.

BUMA. Gedeeld. Rechts (heraldisch) van goud met de halve friesche
arend van zwart; links doorsneden; boven: van blauw met een links
gewend paard, staande onder een appelboom (au naturel); onder:
van zilver met 3 klavers (2 en 1) van groen.

DE WITH. Van blauw met twee en sautoir geplaatste degens en
in de daardoor gevormde hoeken drie vliegende vlinders (witjes)
alles van zilver.

Zie DIRKS n°. 888.

113. 1868. Juli—September.

Tentoonstelling van nederlandsche nijverheid
en kunst te Arnhem.

Vz. De afbeelding van het gebouw der tentoonstelling.

In de afsnede:

TENTOONSTELLING

GEHOUDEN IN DE MAANDEN

JULIJ: AUG: EN SEPT:

1868.

Links: DE VRIES FEC., rechts: ARNHEM.

Kz. Een boog rustende op twee kolommen, waartusschen onder een hemellicht, een schip, een lokomotief en een fornuis, naast de linksche kolom, een globe, een palet, een gehelmd borstbeeld op een zuil en een schildersezel; naast de rechtsche kolom landbouwwerktuigen, bloemen, een borstbeeld op een zuil en een bijenkorf.

In de afsnede:

NEDERL. NIJVERHEID EN KUNST

DEPARTEM: ARNHEM.

L: H: BEERSON. — INV:

Op den boog zitten twee vrouwen, waarvan de linksche een lauwertak en sceppter en de rechtsche een drietand en palmtak houdt, tusschen haar het gekroonde wapen van Arnhem, aan hare voeten hoorns van overvloed.

Zilver en brons, 55 m.M. Verz. Z.

Van dezen penning zijn 14 zilveren en 100 bronzen exemplaren geslagen, waarna de stempels zijn verbroken.

114. 1868. 8—9 Augustus.

Concours uitgeschreven door de liedertafel „Euterpe” te Amsterdam. Prijspenning.

Vz. Rechtsgewende zittende vrouw, de lier bespelende, op haar zetel het gekroonde wapen van Amsterdam.

daaronder: 1868. rechts: J. ELION. F.

Omschrift: LIEDERTAFEL EUTERPE AMSTERDAM
CONCOURS 8 EN 9 AUGUSTUS

Kz. Glad veld, omgeven door een met lint omwonden lauwerkrans.

Brons, 40 m.M. Verz. Z.

115 Als voren. Draagteeken.

Vz. Eene rechts tegen een zuil gezeten vrouw in antiek gewaad eene lier bespelende, op de voorzijde der zuil, het gekroonde wapen van Amsterdam. In de afsnede: 1868.

Omschrift: EUTERPE CONCOURS

Kz. Glad.

Tin, met oog en ring, 27 m.M. Verz. ENSCHEDÉ.

116. 1868. 21 - 26 September.

Schietwedstrijd te 's-Gravenhage.

Prijspenning van den Nederlandschen
Weerbaarheidsbond.

Vz. De links gewende staande nederlandsche leeuw met zwaard in de opgeheven rechter-voorpoot, de linker rustende op een pijlbundel; op een voetstuk, daaronder:

22 OCTOBER
1866.

Omschrift: EENDRAGT MAAKT MAGT.

Kz. In een lauwerkrans:

PRIJS
SCHERPSCHUTTERS-
WEDSTRIJD
'SGRAVENHAGE
21 - 26 SEPTEMBER
1868.

Omschrift: NEDERLANDSCHE WEERBAARHEIDS-BOND.

Brons, 45 m.M. Verz. Z.

Tijdschrift 1895, blz. 42 als gesneden door
D. VAN DER KELLEN.

117. Als voren.

Prijspenning van de vereeniging de Zwijger
te Utrecht.

Vz. In parelrand:

P R I J S K A M P
D E R
K O R P S E N
E N
V E R E E N I G I N G E N

Daarboven: DE ZWIJGER Onder: UTRECHT

Kz.

✻
NATIONALE
SCHJETWEDSTRIJD
VAN DEN
NEDERLANDSCHEN
WEERBAARHEIDS
BOND.
1868

Brons met oog en ring, 27 m.M., aangroen en wit lint.

Eigendom van den heer J. B. VAN DER KUIJLEN te Utrecht.

118. 1868.

Penning aangeboden aan Mr. J. HEEMSKERK AZN.
te 's-Gravenhage.

Vz. Naar links gewend hoofd.

Omschrift: INTAMINATIS FVLGET HONORIBVS.

Onder staat: J. ELION. F.

Kz. De muze der geschiedenis rechts gezeten, grift in een boek deze woorden: SCALDIS CVRSVM CORREXIT DOMVIT PESTILENTIAM PECORIS. MDCCCLXVII.

Omschrift: JANO HEEMSKERK ABR. F. OB REM PVBLICAM EGREGIE GESTAM GRATI CIVIS F.C.

Onder staat: MDCCCLXVIII.

Zilver en brons, 70 m.M. Verz. Z.

Mr. JAN HEEMSKERK ABRAHAMZOOON werd 30 Juli 1818 te Amsterdam geboren en promoveerde te Utrecht in de rechten 14 Maart 1839, hij was tot 1852 advokaat te Amsterdam en medewerker van het Alg. Handelsblad, 1852-1864 rechter in de Rechtbank aldaar, 1864-1866 raadsheer in het Hof van Noord-Holland, terwijl hij in 1859 tot lid der 2^e kamer was verkozen. Van 1866-1868, 1874-1877 en 1883-1888 was hij als minister van Binnenlandsche Zaken premier van de naar hem genoemde kabinetten. Van 1868-1873 weder lid van de 2^e kamer, bekleedde hij van 1873-1874 en 1877-1883 de hooge betrekking van lid van den Hoogen Raad. Van de belangrijke onder zijn bewind tot stand gekomen wetten zijn vooral die tot betuiging

der veepest, de nieuwe wet op het hooger onderwijs en de herziening van de Grondwet (6 November 1887, zie n°. 750) te noemen. Door de wet tot aanleg van de spoorwegbrug over den Moerdijk en sommige spoorwegkoncessiën deed hij veel tot uitbreiding van ons spoorweganet. HEEMSKERK was Minister van Staat en lid van den Raad van State, ridder in hooge graden van diverse orden en lid of honorair lid van tal van wetenschappelijke en andere nederlandsche genootschappen. Hij overleed te 's-Gravenhage 9 October 1897.

119.

1868.

Penning aangeboden aan J. P. A. Graaf VAN
ZUYLEN VAN NYEVELT te 's-Gravenhage.

Vz. Naar links gewend hoofd.

Omschrift: LIVOR NON ERIPIET LAVDIS
CONSCIENTIAM.

Onder staat: J. ELION F.

Kz. De muze der geschiedenis, rechts gezeten, grift in een boek deze woorden: IVRA
PATRIAE DEFENDIT CONTVDIT MARTIS MINAS.
MDCCLXVII.

Omschrift: J. P. J. A. COMITI DE ZVY-
LEN A NYEVELT OB SERVATAM EV-
ROPAE QUIETEM GRATI CIVIS F. C.

Onder staat: MDCCLXVIII.

Zilver en brons, 70 m.M. Verz. Z.

Mr. JULIUS PHILIP JACOB ADRIAAN graaf VAN ZUYLEN VAN NYEVELT werd geboren te Luxemburg 19 Augustus 1819, waar zijn vader generaal-majoor was.

Hij promoveerde in de rechten cum laude te Utrecht in 1841 en werd 18 Febr. 1842 benoemd tot attaché bij het Departement van Buitenl. Zaken, 23 April 1844 bij het gezantschap te Hanover, 4 Mei 1845 bij de legatie te Berlijn, 16 April 1846 bij het gezantschap te Weenen, van welken post hij in 1848 werd teruggeroepen om aan het Departement te worden werkzaam gesteld.

Reeds in Mei 1848 werd hij zaakgelastigde ad interim te Brussel en in 1849 als attaché aldaar benoemd, om in 1852 als raad van legatie te Londen op te treden. In Mei 1854 benoemd tot zaakgelastigde ad interim te Constantinopel, zag hij zich 31 Augustus 1854 definitief als zoodanig benoemd, in 1856 tevens bij het hof van Griekenland, en werd in 1860 eervol teruggeroepen wegens zijne benoeming tot Minister van Buit. Zaken, 8 Maart 1860—31 Januari 1862. Na tot September 1862 lid der 2^e kamer voor Zwolle te zijn geweest, werd hij in hetzelfde jaar benoemd tot gezant te Berlijn voor Pruisen, koninkrijk en groothertogdom Saksen en in 1865 eervol teruggeroepen, Mei 1865—Juni 1866 lid van de 2^e kamer voor Amsterdam, 1 Juni 1866—4 Juni 1868 weder Min. van Buit. Zaken, 1869—1871 Gezant te Sint Petersburg, Sept. 1871—Sept. 1875 lid 2^e kamer voor Arnhem, K. B. 17 Oct. 1875 n°. 5 Gezant te Weenen, K. B. 14 Sept. 1883 n°. 41 met ingang van 20 d. a. v. eervol ontslag op verzoek K. B. 6 Juli 1883 n°. 11 benoemd tot lid van den Raad van State, overleden te 's-Gravenhage 2 April 1894.

Hij was grootkruis van den Ned. Leeuw, van de Eikenkroon, van den Rooden Adelaar van Pruisen, en van de orde van den verlosser van Griekenland, kommandeur der Leopoldorde, ridder 1e kl. der orde van Medjidîé van Turkije, ridder van de orde van den Poolster van Zweden, lid der ridderschap van Zuid-Holland en sedert 1850 kamerheer in buitengewone dienst.

De twee voorgaande penningen werden aan de beide oud-ministers door mr. J. M. DE KEMPENAER en G. W. VREEDE den 9 April 1869 uit naam van een aantal vaderlandslievende medeburgers in goud, zilver en brons aangeboden.

120.

1868.

25 Jarig bestaan der liedertafel „Oefening en Uitspanning” te 's-Hertogenbosch.

Vz. Een kussen waarop, op een muziekblad, een lier geplaatst is, waarover een lauwerkrans hangt en waartegen een boek rust. Daarachter een dirigeerstok.

Omschrift: DE LIEDERTAFEL OEFENING EN UITSPANNING. 'S BOSCH.

Kz. In een lauwerkrans:

AAN
MEDE OPRICHTER
BIJ HAAR 25 JARIG
BESTAAN.
1843 — 1868.

Zilver, brons en tin, 45 m.M., Verz. SNOECK.

Tijdschrift 1896, blz. 202. *Bijdragen* 2^e druk n°. 530. In Zilver uitgereikt aan de vijf oprichters L. KRIJNEN, A. G. DE LEEUW, J. H. DECKERS, L. en J. STRAATMAN.

121. 1868.

Penning van het korps Koninklijke Scherp-
schutters te Schiedam, opgericht in dit jaar.

Vz. Een gekroonde hoorn, in den beugel
waarvan het wapen van Schiedam geplaatst is.

Omschrift: * KORPS KONINKLIJKE SCHERP-
SCHUTTERS VAN SCHIEDAM * 1868.

Kz. Glad

Verguld zilver, zilver en brons, 38 m.M.
Verz. v. DIJK v. MATENESSE.

122. 1868.

Prijspenning van de dienstdoende
Schutterij van Utrecht.

Vz. In een lauwerkrans staat:

PRIJS.

Kz. In twee palmtakken onder een kroontje:

VOOR
SCHIJFSCHIETEN

Bronz, ovaal met oog en ring, 20 bij 25 m.M.

Tijdschrift 1895, blz. 43 als gesneden door
D. VAN DER KELLEN.

123. 1868.

Gegraveerde penning, in goud uitgereikt aan
ABDUL RACHMAN, djaksa-titulair te Fort de

Kock, voor langdurige, trouwe dienst;

hangende aan een gouden keten.

Vz. Gelijk n°. 26.

Kz.

HET

NED: IND:

GOUVERNEMENT

AAN

ABUL RACHMAN

GALAR DATOE DI NEGRI ORANG

KAIJA BESAAR DJAKSA-TITULAIR

te FORT DE KOCK

ALS BELOONING VOOR LANGDURIGE

TROUWE EN GOEDE DIENSTEN

— 1833 - 1868 —

Daaronder in arabische karakters de na-
volgende maleische inskriptie, zijnde een ver-
taling van bovenstaande hollandsche:

در قد کوبرمین اتمس تانه هدی نیدرلند
کقد عبد الرحمن کلمر داتوه د نکری اورغ کای بس
جقس تیتولیر د فورت دکق
انیله گنکسارن پ کارن ستباپ دالم فکوجانپ سرت بپرائ
فربواتن یغ با یک کقد کوبرمین در قد
۱۸۳۳ سقی قد

۱۸۹۸

Rond, 41 m.M. en relief gegraveerd.

Galvanoplastische afdruk in de Verz. van
het Bat. Gen. voor K. en W., Cat. 1896 n°. 110.

Mededeeling van Mr. J. A. VAN DER CUIJS,
landsarchivaris te Batavia.

124. 1868.

Penning door VICTOR EMANUEL II van Italië
aan Dr. W. J. A. JONCKBLOET vereerd.

Vz. 's Konings linksgewend hoofd, daaronder:

C. FERRARIS.

Omschrift: VITTORIO EMANUELE II RE
D'ITALIA

Kz. In zwaren lauwerkrans, gegraveerd:

AU DOCTEUR
W. J. A. JONCKBLOET
VICTOR EMANUEL II
ROI D'ITALIE
DMCCCLXVIII

Goud, 47 m.M. Kon. Kab.

WILLEM JOZEF ANDRIES JONCKBLOET werd geboren te 's-Gravenhage 6 Juni 1817, studeerde te Leiden in de nederlandsche taal en letterkunde, waarin hij honoris causa tot doctor werd gepromoveerd. In 1874 benoemd tot hoogleeraar in de ned. taal en geschiedenis aan het athenaeum te Deventer, ging hij in gelijke betrekking in 1854 naar Groningen, doch legde zijn ambt in 1864 neder om voor Wintshoten in de 2^e kamer zitting te nemen. In 1876 werd hij professor te Leiden en stelde zijn mandaat weder in handen zijner kiezers. In 1883 gepensioneerd, begaf hij zich naar het buitenland en overleed 19 Oktober 1885 te Wiesbaden.

Zijne uitgaven van middeleeuwsche geschriften en zijne in drie, telkens veel verbeterde en vermeerderde uitgaven verschenen: „Geschiedenis der Nederlandsche letterkunde” zijn algemeen bekend. Laatstgemeld werk is ook in het Duitsch vertaald door WILHELM BERG (LINA SCHNEIDER.)

125. 1868.

Prijspenning der vereeniging tot verbetering
van den werkenden en dienstbaren
stand te 's-Gravenhage.

Omschrift boven: VEREENIGING TOT
VERBETERING, onder: 's GRAVENHAGE.

Vz. In het veld:

VAN DEN
WERKENDEN
EN DIENSTBAREN
STAND

daaronder twee eikentakken.

Kz. In het veld gegraveerd:

Abram
Kragt
28 jaren
Getrouwe dienst
1868

Zilver, 39 m M. Kon. Kab.

126.

1868.

Prijspenning der Hollandsche Maatschappij
van Wetenschappen te Haarlem.

Vz. = DIRKS 727 met kleine verschillen
in de gravure.

Kz. Een door een cirkel omgeven glad
veld, omgeven door een lauwerkrans.

Omschrift boven, door het wapen van Haar-
lem gescheiden: OPTIME MERITIS

Onder: SOCIETAS SCIENTIARUM HOLLANDICE.

Bronz, 52 m.M. Verz. Rijksmunt.

Met inschrift: OTTO TORELL.

(Gegraveerd) MDCCCLXVIII.

126a.

1868.

Zilveren bruiloft van N. C. BROUWER
en JEANNE DE VRIES.

Cat. SCHULMAN 30 Oktober 1894 n°. 611.
Vergeefs opgevraagd in het *Tijdschrift*.

127.

1869. 19 Februari.

Eereteeken voor belangrijke krijgsverrichtingen.

Vz. Vierarmig kruis waarop een door eiken-
loof omkransd medaillon voerende binnen een
jarretière 's-Konings linksgewend hoofd; op de
jarretière staat: VOOR KRIJGSVERRICHTINGEN., op
elk der armen van het kruis: .

Kz. glad. Berlijnsch zilver met oog en ring,
38 m.M., gedragen aan oranje-groen-oranje lint,
breed 38 m.M., waarop gesp (zie DIRKS 895).
Ingesteld bij K. B. dd. 19 Februari 1869 Stbl.
n°. 24 luidende:

Wij WILLEM III, enz.

Gelet op het K. B. van 31 Mei 1833, n°. 123, bepalende dat
voortaan, wanneer belangrijke gebeurtenissen of eervolle wapenfeiten
plaats vinden, aan hen, die daaraan deelnamen en zich onberispelijk
hebben gedragen, een algemeen onderscheidingsteeken zal kunnen
worden geschonken;

Overwegende, dat dit besluit tot dusver niet is toegepast, en dat
daarin, met behoud van het daarbij aangenomen beginsel, eenige
wijzingen wenschelijk zijn;

Op de gemeenschappelijke voordragt van Onze Ministers van Ma-
rine, Oorlog en Kolonien, van 3 December 1868, n°. 123, geheim,
van 28 November 1868, Kabinet, lit. Q 19, en van 21 November
1868, lit. C. n°. 127, geheim;

Den Raad van State gehoord (advies van 29 December 1868, n° 12);

Gezien het nader gemeenschappelijk rapport van Onze Ministers van Marine, Oorlog en Kolonien, van 17 Februarij 11., lit. C, n°. 24, geheim;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Ter vervanging van het K. B. van 31 Mei 1833, n°. 123, en tevens ter toepassing van het daarin nedergelegd algemeen beginsel, te bepalen:

Art. 1. Voor hen, die deelgenomen hebben aan belangrijke krijgsbedrijven door Ons aan te wijzen, wordt een eereteeken ingesteld.

Art. 2. Dit eereteeken bestaat uit een kruis van Berlijnsch zilver met vier armen, op welks voorzijde Onze beeldtenis voorkomt, omgeven van een jarretière waarop de woorden „voor Krijgsverrigtingen” te midden van een krans van eiken loof, dragende elk der vier armen van het kruis eene W.

Het kruis wordt op de linkerborst gedragen, aan een lint ter breedte van 3,8 Nederlandsche duimen, bestaande uit verticale strepen, waarvan de middelste de helft en iedere zijstreep een vierde gedeelte der geheele breedte beslaat.

De middelste streep is groen, de beiden zijstrepen oranje.

Het lint wordt niet zonder het eeresteeken gedragen.

Over het lint wordt een gesp gedragen, waarop de naam en het jaartal van het krijgsbedrijf, waarvoor het eeresteeken wordt uitgereikt, vermeld staan.

Hij, die meer dan één krijgsbedrijf heeft bijgewoond, waarvoor het eeresteeken wordt uitgereikt, draagt de verschillende gespen, de namen en jaartallen der krijgsbedrijven bevattende, aan het lint boven elkander.

Het kruis wordt slechts eenmaal uitgereikt.

Art. 3. Het eeresteeken wordt uitgereikt aan allen, in den aanhef van dit besluit bedoeld, zonder onderscheid van rang of graad.

Art. 4. De toekenning geschiedt bij brevet of verklaring volgens hieraan gehechte modellen.

Art. 5. Ingetrokken bij K. B. 22 Aug. 1877 n°. 9.

Art. 6. Als krijgsbedrijven, bij artikel 1 bedoeld, worden voor 's hands aangewezen de expeditien:

in 1846, 1848 of 1849 naar Bali;

in 1850 tot 1854 naar Borneo's Westkust;

in 1859 naar Boni; en

in 1859 tot 1863 naar de Zuid-Oostkust van Borneo.

Art. 7. De kosten, uit Ons tegenwoordig besluit voortvloeiende, komen ten laste van: enz.

MODEL-BREVET.

DE MINISTER VAN MARINE,

DE MINISTER VAN OORLOG,

DE MINISTER VAN KOLONIËN,

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIË,

Gezien hebbende 's Konings besluit van den 19ten Februarij 1869, n°. 13, waarbij het Hoogst Denzelven heeft behaagd een eereteken in te stellen voor hen, die deelgenomen hebben aan belangrijke krijgsbedrijven;

Verklaart, dat

N. N

gerechtigd is tot het dragen van het voormeld eereteken met gesp,
(de verklaring heeft:

gerechtigd is tot het dragen van voormeld — aan hem bereids uitgereikt
— eereteken, ook van den gesp,)

als hebbende als (rang of graad)

bij het (bataillon of regiment)

aan boord van het (naam van het schip)

deelgenomen aan (krijgsbedrijf)

in het jaar

's Gravenhage, _____ den
Batavia, _____

De Minister van Marine, Oorlog of Koloniën, of De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

Oranjepenningen 1339.

Tegelijkertijd werden de navolgende gespen
vastgesteld: *a* BALI 1846.

b BALI 1848.

c BALI 1849.

d BORNEO 1850—1854.

e BONI 1859.

f BORNEO 1859—1863.

welke gespen van Berlijnsch zilver, breed 38 m.M., hoog 8 m.M., de bovenvermelde opschriften op matten grond voeren op een afgehoekten rechthoek, tusschen 2 omgekrulde horizontale lijnen.

128.

1869. 9 April.

Afschaffing van het dagbladzegel in Nederland.

Vz. Twee staande naakte knaapjes tegen een nis leunende, het eene een boek en een eikenlooftak en het ander een antiek lampje en een lauwertak houdende, door beide takken is een lint geslingerd, waarop men leest:

ONTWIKKELING
DES VOLKS

In de nis is het opschrift:

AFSCHAFFING
VAN HET
DAGBLADZEGEL
IN
NEDERLAND
1869.

geplaatst en daaronder het nederlandsche wapen tusschen: KAREL WIENER.

Omschrift: REGERING VAN KONING
WILLEM III.

Kz. MR. P. P. VAN BOSSE

MINISTER
VAN FINANCIEN

WET

VAN 9 APRIL 1869.

STATEN GENERAAL

2^e KAMER, 13 MAART; 1^e KAMER, 7 APRIL 1869

MAURITS H. VAN LEE.

DEN BELANGLOOZEN, TALENTVOLLEN

EN ONVERMOEIDEN STRIJDER.

9^e NED: TAAL- EN
LETTERKUNDIG
CONGRES.

GENT. 1867

ANTI-DAGBLAD=
= ZEGEL
VERBOND.

1867—1869.

Brons, 38 m.M., Verz. Z.

In goud vereerd aan M. H. VAN LEE.

Oranjepenningen 1281.

Bij de wet van 9 April 1869 Stbl. n°. 60 werd afgeschaft het bij de wet van 3 Oktober 1843 Stbl. n°. 47 ingevoerde zegelrecht van f 0.25 voor elke advertentie in een nieuwsblad en dat „naar de bedrukte oppervlakte van alle dagbladen, couranten, nieuwspapieren, nieuwstijdingen, periodieke werken of tijdschriften, catalogi of notitiën van boeken, kunstvoorwerpen, meubelen en andere goederen, prijscouranten, prospectussen, aankondigingen en berichten, uitgegeven, ter lezing gelegd, aangeplakt, rondgevent of verspreid of op eenige andere wijze in omloop gebracht wordende, van welken aard, inhoud of bestemming ook, zelfs in den vorm van brieven of circulaires en alle adressen van woning of woonplaats.” MAURITS HENDRIK VAN LEE, die steeds tegen deze belasting strijd voerde, getuige „Het zegelrecht der dagbladen” (1867), „De Nieuwsbladen en het Zegelrecht” (1869), „Le droit du timbre

sur les journaux en Hollande" (1869), en „brief aan Vox" (1868) werd zo November 1832 te Amsterdam geboren, was medewerker aan tal van nederlandsche bladen en vestigde zich 1859 te Brussel, waar hij hoofdredakteur werd van den „Economiste belge", later mederedakteur van „l'Indépendance belge". In 1869 werd hij hoofdredakteur van den „Moniteur des Intérêts Matériels", in 1873 chef de bureau aan het Ministerie van Onderwijs.

MR. PETER PHILIP VAN BOSSE, geboren te Amsterdam 16 December 1809 promoveerde te Leiden in 1833, was achtereenvolgens fabrickant te Weesp, advocaat te Amsterdam, 1844—1848 referendaris bij het Ministerie van Financiën, 3 Juni—21 November 1848 minister van Financiën ad interim, 21 November 1848—19 April 1853, 18 Maart 1858—23 Februari 1860, 3 Juni 1868—4 Januari 1871 Minister van Financiën en van laatstgenoemden datum tot 6 Juli 1872 benevens van 3 November 1877 tot zijn dood 21 Februari 1879 Minister van Koloniën. Van 1853—1858 was hij afgevaardigde ter 2^e kamer voor Rotterdam, 1860—1865 voor Zutphen.

129. 1869. 25 April.

50 Jarig bestaan der graden van Opper- en
Uitverkoren meester.

Vz. Binnen een cirkel:

HET
VIJFTIGJARIG
BESTAAN
GEVIERD
MDCCCLXIX.

Het geheel omgeven door een keten van
ronde schakels.

Kz. Een achtpuntige stralenster, waarin 2
stippen.

Zilver en brons, 28 m.M., Verz. Z.

Tijdschrift 1895 blz. 44 als gesneden door
D. VAN DER KELLEN.

In sommige catalogi, zelfs in dien van de Medaille-Stempels aan 's Rijksmunt, komt dit penninkje voor als: Op het 50 jarig bestaan der Loge te Rijswijk. Daar de aard van het stuk niet uit het opschrift blijkt is de graveur in die meening gekomen, doordat de stempel is besteld door den destijds te Rijswijk woonachtigen grootsekretaris van het Groot-Oosten Zie ROEST, *verz. Groot-Oosten* blz. 19.

129a. 1869. 1 Mei

De Koning aan H. SCHOLTEN, onderwijzer te Rotterdam.

Vz. = n°. 22

Kz. Binnen een krans van bloemen en bladeren:

AAN
H. SCHOLTEN
TE ROTTERDAM
VOOR GETROUWE EN YVERIGE
VERVULLING DER BETREKKING
VAN ONDERWIJZER
GEDURENDE EENE HALVE EEUW
VAN WEGE
DEN KONING
1 MEI
1869.

Zilver, 51 m.M. Kon. Kab.

129b. 1869. 20 Mei.

25 Jarig bestaan der Nederd. Herv. Diakoniescholen te 's-Gravenhage.

Hulde aan D^s. J. MOLL JBZ.

Vz. Op een verdiept veld is opgelegd een

opengeslagen boek, rustend op een schriftrol, rechts een lei waarop : 29 Mei, en een inkkoker, waarin een ganzepen, het geheel omgeven door lichtstralen; op de bladen van het boek gegraveerd:

MARCUS VS:

H. X 14—16

opschrift boven (gegraveerd) in 2 regels:

DE VREES DES HEEREN
IS HET BEGINSSEL DER WETENSCHAP

In de afsnede (gegraveerd): 1844—1869,
alles in een parelcirkel,

Kz. Opschrift binnen opgelegden krans van
eike- en laurierbladeren:

AAN

HUNNEN

VOORZITTER

J. MOLL J^{sz.}

REGENTEN

DER

SCHOLEN VAN DE

Ned: Herv: Gem:

te
GRAVENHAGE

Zilver, 57 m.M. Uniek. Kon. Kab.

Wordt vervolgd.